

zagrożającego..."⁵². Kollatorzy z Białynia domagali się, aby wieś należąca do ich dozoru przekazać na rzecz parafii w Mikołajewie dopiero wtedy, gdy ta w całości zostanie pobudowana.

Działania dozoru kościoła przyniosły pozytywne dla parafii skutki, gdyż komisarz obwodu sochaczewskiego wystąpił „budowniczo”, który wykonał dokładne plany stanu technicznego świątyni i obliczył koszty jej naprawy. Dzięki jego szkicom dowiedziałam się, jak wyglądał kościół w Białyninie prawie 200 lat temu. Według anszlugu czyli kosztorysu sporządzonego przez geometrę Berndta należało z boru czyli lasu we wsi Białyninie wyciosać 234 biegłych stop podwalin⁵³. Wyrobione odpowiednio na 14 do 15 cali były potrzebne do zrobienia rusztowania i utrzymania niezabezpieczonego boku świątyni. Właścianie białynińscy musieli zakupić lub zrobić 100 sztuk desek po 1 k cala grubości i 10 łokci długości, jedna o wartości 2zł 15gr, co razem dawało sumę 250 zł. Ściana na jednej stronie świątyni licząca 1940 stóp kwadratowych, oznaczona na planie literą L musiała zostać obita deskami, a całość operacji wyceniono na 242zł 15gr. Do pełnego remontu miano zastosować cztery sztuki drzewa do wyprostowania ścian za 40 zł, a każda z nich miała być opatrzona trzema „szrubami”⁵⁴ po 9zł. Należało zakupić 10 kóp „bratnali”⁵⁵ o wartości 20zł, gdyż inaczej nie byłoby czym przybijać desek. Koszty całej inwestycji wyceniono na 912zł 15gr. „Budowniczy” ocenił, że kościół był w dobrym stanie i mógł jeszcze postać 50 lat. W takim samym tonie wypowiedział się co do plebanii, stodoły, zabudowań gospodarczych i dzwonnicy. Nie było zatem żadnych przeciwwskazań, żeby po remoncie likwidować parafię w Białyninie. Reperacja była związana z o wiele mniejszymi kosztami, niż postawienie nowej świątyni. 8 lutego 1819 roku anszlag trafił w ręce komisarza obwodu sochaczewskiego, Zabielskiego, który zapoznał się dokumentem.

Dzięki temu sporowi dowiedziałam się dużo o mieszkańcach klucza białynińskiego z kolejnych źródeł. Otóż członkowie dozoru kościoła postanowili napisać obszerny dokument jako załącznik do kosztorysu, opisujący dokładnie ówczesny stan parafii i wystąpić go do Komisji oraz Służby Rządowej Cywilnej. Na sesji 8 kwietnia 1819 roku byli obecni protokolant Jan Izbiński, zastępca Kollatora Andrzej

⁵² AGAD, Komisja Województwa Mazowieckiego, Wydział Wyznań, Archiwum Oddziału Wyznań i Oświecenia, Akta szczegółowe Komisji Woiewódzkiej dotyczące się Funduszków Reparacji zabudowań Kościoła we Wsi Białyninie Obwodzie Sochaczewskim. Izbiński do Wysokiej Komisji Województwa Mazowieckiego, 6066, Białynin 1. X. 1818 r., k. 36.

⁵³ AGAD, Komisja Województwa Mazowieckiego, Wydział Wyznań, Archiwum Oddziału Wyznań i Oświecenia, Akta szczegółowe Komisji Woiewódzkiej dotyczące się Funduszków Reparacji zabudowań Kościoła we Wsi Białyninie Obwodzie Sochaczewskim. Anszlag, czyli kosztorys Dotyczący się Reperacji Kościoła Parafialnego w Białyninie W powiecie Sochaczewskim Położonego Uskutecznie się Mianey, 6066, Łowicz 5. XI. 1818 r., k. 53.

⁵⁴ Śrubami.

⁵⁵ Bratnale – duże gwoździe.

Projekt „Spotkania z historią Sochaczewa i Ziemi Sochaczewskiej” jest organizowany przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Nad Bzurą przy dofinansowaniu ze środków Burmistrza organizacji pozarządowej w 2014 roku.

VII Spotkania z historią Sochaczewa i Ziemi Sochaczewskiej

Sochaczew, 13 grudnia 2014r.

Tryllerowicz i komendarz⁵⁶ kościoła Joachim Daszycki⁵⁷. Mężczyźni mieli znaleźć środki na remont kościoła w wysokości 912zł 15gr. Kosztami naprawy zostali obarczeni chłopi z różnych wsi klucza białyńskiego, jednak część z nich w tym samym czasie musiała jednocześnie odprowadzać dziesięcinę na rzecz parafii w Mikołajewie⁵⁸. 11 maja 1819 roku komisarz obwodu sochaczewskiego informował przełożonych z Komisji Województwa Mazowieckiego o opóźnieniu w naprawie świątyni.

1 stycznia 1820 roku Komisja Województwa Mazowieckiego podjęła ostateczną decyzję o likwidacji parafii białyńskiej i wywiezieniu sprzętów kościelnych do Mikołajewa, Kozłowa Biskupiego i Wiskitek. W pierwszej części tego dokumentu wymieniono sprzęty liturgiczne, które przekazano na rzecz parafii w Mikołajewie: pozłacaną monstrancję ozdobioną promieniami, dwie puszkę: jedną pozłacaną i zdobioną oraz drugą blaszany – białą, stary srebrny kielich ze srebrną patenką, 8 dużych i 2 mniejszych lichtarzy cynowych, 16 drewnianych lichtarzy, 1 stary mosiężny trybularz, starą mosiężną lampę, blaszany krzyżyk, 2 stare ampułki cynowe, 3 cynowe i stare *Olea Sacra*, cynową tackę, miedziany kociołek do święconej wody, żelazną formę i cyrkuł do opłatków. Oprócz tego, mimo licznych kradzieży, pozostała spora liczba ornatów, które wysłano do Mikołajewa: biały ornat z czerwoną kolumną adamaszkową i z rekwizytami, cały czerwony z rekwizytami, czerwony kitajkowy z różową kolumną oraz zdobiony złotymi kwiatami z rekwizytami, adamaszkowy czerwony z szarą kolumną w srebrne kwiatki, zniszczony fioletowy ciemno popielaty bez rekwizytów. Do prawdziwych wyjątków należał czarny, kamelorowy ornat z trupimi główkami.

30 lipca 1820 roku ten podział inwentarza dozorowi kościoła w Białylinie przedstawili: komisarz obwodu sochaczewskiego Zabielski, Józef Netrebski i proboszcz z Kask – Mikołaj Manugiewicz⁵⁹. Na miejscu spotkali zastępcę Kollatora Andrzeja Tryllerowicza, kollateralnego sędziego tej parafii – Jana Izbińskiego oraz dziedzica dóbr Sielic – Antoniego Sopoćkę. Pomiędzy wszystkimi doszło do konfrontacji, a opiekunowie Białylina nie wydali inwentarza kościelnego wysoko postawionym,

⁵⁶ Osoba prowadząca kancelarię parafialną, zapisująca akty zgonu, narodzin.

⁵⁷ AGAD, Komisja Województwa Mazowieckiego, Wydział Wyznań, Archiwum Oddziału Wyznań i Oświecenia, Akta szczegółowe Komisji Woiewódzkiej dotyczące się Funduszów Reparacji zabudowań Kościoła we Wsi Białylinie Obwodzie Sochaczewskim. Rezolucja Dozoru Kościoła w Białylinie dotycząca 912zł 15gr, 6066, Białylin 8. IV. 1818 r., k. 80.

⁵⁸ AGAD, Komisja Województwa Mazowieckiego, Wydział Wyznań, Archiwum Oddziału Wyznań i Oświecenia, Akta szczegółowe Komisji Woiewódzkiej dotyczące się Funduszów Reparacji zabudowań Kościoła we Wsi Białylinie Obwodzie Sochaczewskim. Kommissarz Obwodu Sochaczewskiego do Kommissyi Woiewództwa Mazowieckiego, 6066, Łowicz 11. V. 1819 r., k. 66.

⁵⁹ AGAD, Komisja Województwa Mazowieckiego, Wydział Wyznań, Archiwum Oddziału Wyznań i Oświecenia, Akta szczegółowe Komisji Woiewódzkiej dotyczące się Funduszów Reparacji zabudowań Kościoła we Wsi Białylinie Obwodzie Sochaczewskim. Dozór Parafii Białyńskiej do Wysokiej Kommissyi Woiewództwa Mazowieckiego, 6066, Białylin 30. VII 1820 r., k. 103.

Projekt „Spotkania z historią Sochaczewa i Ziemi Sochaczewskiej” jest organizowany przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Nad Bzurą przy dofinansowaniu ze środków Burmistrza organizacji pozarządowej w 2014 roku.

przybyłym gościom. Pomiędzy mężczyznami doszło do sprzeczki, w wyniku której z Białynina nie wywieziono żadnych przedmiotów. Komisarz obwodu sochaczewskiego zagroził członkom dozoru, że przyjedzie po inwentarz parafialny na czele żandarmerii⁶⁰. W sprawie podziału dóbr tej parafii członkowie dozoru 5 kwietnia i 11 maja 1820 roku wystali dwa odwoławcze pisma. W tym drugim dokumencie tłumaczyli decyzję inkorporacji parafii do Mikołajewa jako „...wielki uszczerbek parafianów...”⁶¹. W datowanym na 11 maja 1820 roku piśmie do Komisji Województwa Mazowieckiego członkowie dozoru udowadniali, że dzwony i wyposażenie kościoła zostały nabyte przez właściciela Białynina i stanowią jego prywatną własność⁶². Według art. 26 Ustawy Konstytucyjnej Królestwa Polskiego „...wszelka własność jakiegokolwiek nazwiska i rodzaju czyli znajduje się na powierzchni, czyli we wnętrzościach ziemi, do kogokolwiek bądź należąca, jest świętą i nietykalną. Żadna władza nie ma prawa jej naruszyć pod jakim bądź pozorem. Ktokolwiek nachodzi cudzą własność za gwałtociela porządku publicznego uważanym i jako takim karanym będzie...”⁶³. Był to dobry wybieg prawny, na który powołali się zastępca Kollatora oraz członkowie dozoru. Odwoływali się również do spisu z 1789 roku⁶⁴. Nie omieszkali wspomnieć o warunkach, w jakich zostali pozostawieni mieszkańcy wsi Białynina. Dzieci włościan zostały pozbawione szkoły parafialnej, czyli możliwości nauczania się podstaw czytania i pisania blisko miejsca zamieszkania. Według Ustawy Rządowej miały uczęszczać do szkoły elementarnej znajdującej się przy erygowanym kściele w Mikołajewie. Tymczasem droga z Białynina do Mikołajewa na początku XIX wieku była błotnista. Ciężko było się przeprawić przez rzekę Gągolinę, szczególnie na wiosnę, gdy jej wylewy były duże. Włościanom białynińskim w związku z tym trudno było się dostać nawet na msze w niedziele i nie podobało im się położenie cmentarza na gliniastym i twardym gruncie. Tłumaczyli, że tworzy to „...Opokę, a Kiedy dla zmarłego przyjdzie dół Kopać, trzeba cały Dzień wielką pracą strawić Nim się wykopie...”⁶⁵.

Na korzyść pozostawienia parafii w Białyninie przemawiała bliska i sucha droga do szkoły elementarnej, w przeciwnym razie chłopcy grozili, że nie wyślą swoich pociec na nauczanie do Mikołajewa. Musieli płacić za pobieranie powszechnej

⁶⁰ Ibidem, k. 104.

⁶¹ Ibidem, k. 103.

⁶² AGAD, Komisja Województwa Mazowieckiego, Wydział Wyznań, Archiwum Oddziału Wyznań i Oświecenia, Akta szczegółowe Komisji Woiewódzkiej dotyczące się Funduszków Reparacyi zabudowań Kościoła we Wsi Białyninie Obwodzie Sochaczewskim. Działo się na Sejsyi Dozoru Kościoła Parafii Białynińskiej, 6066, Białynin 11. V 1820 r., k. 112.

⁶³ http://www.trybunal.gov.pl/wszechnica/akty/ust_konst_krol_pol.htm

⁶⁴ AGAD, Komisja Województwa Mazowieckiego, Wydział Wyznań, Archiwum Oddziału Wyznań i Oświecenia, Akta szczegółowe Komisji Woiewódzkiej dotyczące się Funduszków Reparacyi zabudowań Kościoła we Wsi Białyninie Obwodzie Sochaczewskim. Działo się na Sejsyi Dozoru Kościoła Parafii Białynińskiej, 6066, Białynin 11. V 1820 r., k. 113.

⁶⁵ Ibidem, k. 114.

Projekt „Spotkania z historią Sochaczewa i Ziemi Sochaczewskiej” jest organizowany przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Nad Bzurą przy dofinansowaniu ze środków Burmistrza organizacji pozarządowej w 2014 roku.

nauki zgodnie z Konstytucją Królestwa Polskiego, więc mieli prawo też wymagać dobrych warunków przeprawy dla dzieci. W przypadku przeniesienia szkoły, dzieci traciły cały dzień na dojsie, naukę i powrót, gdyż było to pół mili i musiały przechodzić przez mosty położone na Pisi. W dokumencie członkowie dozoru kościoła w imieniu chłopskich rodzin zanotowali, „...Rzeka Gongolina która blisko Kościoła w Mikołajewie wystawiać zaczętego płynie na której jest wysoki Most, a że dzieci iak każdemu jest wiadomo sa swawolne, idąc w liczbie kilku lub kilkunastu do szkoły iedne drugie może łatwo z Mostu w wodę zepchnąć lub samo się z Mostu w rzekę zsunąć, a porą zimową gdy lód na Wodzie stanie Mieszkańcy wsiow Skotniki i Mikołajewa, w której Nowo Erygująca się Parafia kościół stawiać zaczęta przeręble dla brania Wody i poienia była wycinaią a dzieci wychodząc ze szkoły pospolicie na Slizgawki idą, i ztego łatwo że Slizgaiąc się może samo w przerębel wpaść lub przez drugiego bydz wepchniętem, a letnią zaś porą przekąpanie się w teyże rzece Gongolinie mogłoby się topić. Rodzice będąc troskliwemi o swoje dzieci a widząc ich swawole i mieysce do tego usposobione już dla tego samego nie posyłałiby swych dzieci do szkołki Elemenatrnay aby ich nieutraćili...”⁶⁶. Mieszkańcom Białynina nie podobała się świątynia w Skotnikach, z której mieli korzystać zastępczo do czasu wybudowana nowego, murowanego kościoła. Był to mały i niski budynek przystosowany do okazjonalnych nabożeństw. Większość ludzi przybywających na niedzielne msze jeśli weszła do środka, to stała w ścisku, natomiast reszta modliła się na zewnątrz. Na jesieni, podczas słyty „spóźnialscy” musieli chronić się przed mrzawką lud deszczem pod drzewami. Latem, przebywający w środku drewnianej kaplicy „...Niektore raz dla natłoku drugie dla Nieczystego powietrza, które z natłoku ludzi się tworzy w mgłości padają które przez wyniesienie na świeże powietrze mogłyby łatwo przez zły wiatr bydz zawiani, lub życie utracić...”⁶⁷. Józef Netrebski zobowiązał się w lutym 1815 roku w obecności proboszcza katedry warszawskiej Adama Prażmowskiego, że do 1818 roku budowa murowanego kościoła w Mikołajewie zostanie zakończona. Budowa świątyni zaczęła się w 1820 roku i została przerwana, gdyż łuszczewscy stawiali obok fabrykę gliny. Z tych powodów, gdzie interes prywatny wziął górę nad dobrem włościan, mieszkańcy Białynina w wypadku likwidacji ich parafii żądali przyłączenia do Kozłowa Biskupiego lub do Sochaczewa.

Dozór kościelny 27 lipca 1820 roku zebrał od włościan białynińskich występujących w tej sprawie jako świadkowie kilka zeznań. Przytoczono kilka z nich, „.....Ze wsi Białynina do wsi Mikołajewa jest (...) droga błotnista, tak dalece, że w niektórych porach roku iakoto: na Jesien i Wiosne ciężko przeiechac, a tem bardziej

⁶⁶ Ibidem, k. 115-116.

⁶⁷ Ibidem, k. 117.

VII Spotkania z historią Sochaczewa i Ziemi Sochaczewskiej

Sochaczew, 13 grudnia 2014r.

piechotą przebydź, a najgorzej we wsi Jezuwce..."⁶⁸. Inny chłop skarżył się, „...Pomiędzy Parafia Mikołajew a Parafią Białynińską przedziela Rzeka Gongolina podczas wylewu które wcale nie mogliby Parafianie Białyninia do Obrzędu Religijnego odprawiać, bo nawet zdarzyło się już widoczne przekonanie przed kilku latami, że tak rzeka wylała że mieszkańcy wsiow Skotniki roblił tratwy i na tych do wsi Mikołajewa na które teraz parafia przeprowiali sę..."⁶⁹. Inny mieszkaniec Białynina podał przybliżoną liczbę wiernych nowo erygowanej parafii, „...Kościół w Mikołajewie od lat pięciu zaczęty dotąd nie kończony ukończenie go czasowi zostawiono a dotąd w małej [kaplicy w Skotnikach] gdzie najwięcej do sto ludzi mieści się, a parafianow będzie już do 600..."⁷⁰. 29 sierpnia 1820 roku, w niedzielę zebrały się gromady chłopskie należące do parafii Białynin, aby omówić wydarzenia z ostatniej niedzieli.⁷¹ 27 sierpnia 1820 roku o godzinie 12:00 na rozmowę z chłopami przyjechali wysłannicy z ramienia Komisji Województwa Mazowieckiego: dziekan obwodu sochaczewskiego z Wiskitek – ksiądz Dobrowolski i komisarz Zabielski. Pytali oni mieszkańców Białynina, do której parafii woleliby należeć, podając do wyboru dwie: Mikołajew lub Kozłów Biskupi. Część z włościan tak wspominała przebieg rozmów: „...Lecz przy Dniu Niedzielnym, A dotego ieszcze z Południa niektórzy z Nas mielismy trunkiem pozagrzewane. Głowy czyli poprostu mówiąc byliśmy Piiani, Niewiemy y Niepamietamy Cosmy Kommissarzowi gadali, bośmy niemiali Zprostac lch Zapytania..."⁷². Zazwyczaj przy dniu wolnym od pracy chłopci udawali się do browaru, a komisarz Zabielski i ksiądz Dobrowolski mogli skorzystać z okazji przesłuchując nietrzeźwych świadków. Obydwaj mogli wykorzystać to do przedstawienia Komisji opinii, że przy braku proboszcza w Białyninie i takim postępowaniu mieszkańców wsi, erekcja do Mikołajewa powinna nastąpić w przyspieszonym tempie. Moja inna hipoteza jest taka, że członkowie dozoru kościoła specjalnie spisali powyższy protokół w tonie krytycznym, dla dziekana i komisarza. „...Teraz Zaś Czyniemy Nasz Wyrasz z Namysłem będąc przy Zdrowym rozsądku Dekalaracyia y jedno Zgodnie dodaiąc iż od Nikogo niebędąc do tego namawianemi naw każdego Czasu Przysiege Jeżeli ta od nas żadana będzie

⁶⁸ AGAD, Komisja Województwa Mazowieckiego, Wydział Wyznań, Archiwum Oddziału Wyznań i Oświecenia, Akta szczegółowe Komisji Woiewódzkiej dotyczące się Funduszów Reparacyi zabudowań Kościoła we Wsi Białyninie Obwodzie Sochaczewskim. Zeznania świadkow zebrane przez Dozór Kościoła w Białyninie, 6066, Białynin 27. VII. 1820 r., k. 136.

⁶⁹ AGAD, Komisja Województwa Mazowieckiego, Wydział Wyznań, Archiwum Oddziału Wyznań i Oświecenia, Akta szczegółowe Komisji Woiewódzkiej dotyczące się Funduszów Reparacyi zabudowań Kościoła we Wsi Białyninie Obwodzie Sochaczewskim. Zeznania świadkow zebrane przez Dozór Kościoła w Białyninie, 6066, Białynin 27. VII. 1820 r., k. 137.

⁷⁰ Ibidem.

⁷¹ AGAD, Komisja Województwa Mazowieckiego, Wydział Wyznań, Archiwum Oddziału Wyznań i Oświecenia, Akta szczegółowe Komisji Woiewódzkiej dotyczące się Funduszów Reparacyi zabudowań Kościoła we Wsi Białyninie Obwodzie Sochaczewskim. Prośba Parafian Białynińskich do Prześwietney Kommissy Woiewództwa Mazowieckiego, 6066, Białynin 29. VIII. 1820 r., k.163.

⁷² Ibidem, k.163.

Projekt „Spotkania z historią Sochaczewa i Ziemi Sochaczewskiej” jest organizowany przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Nad Bzurą przy dofinansowaniu ze środków Burmistrza organizacji pozarządowe w 2014 roku.

VII Spotkania z historią Sochaczewa i Ziemi Sochaczewskiej

Sochaczew, 13 grudnia 2014r.

Ofiarujemy. Naprzód Naszym jest najmocniejszym życzeniem aby Parafia Białotyńska w swoim mieyscu Zostawała ..."⁷³, a żądanie to wysunęli na spotkaniu 29 sierpnia 1820 roku. Chłopi naciskali, aby w razie likwidacji świątyni przyłączono ich do Kozłowa Biskupiego, gdyż „... Z powodu Że tam Nam byłoby naydogodniey bo droga dobra, niema żdanego Mostu Rzeki ani nawet Małej strugi y w kaźdey porze roku można Suchą Nogą doysć do Kościoła, Niemniey Cmentarz iest na górze w Mieyscu suchym y piaszczystym Więc Nawet y Dzieci nasze Smiało do Szkołki Elementarney łatwo by nam było posyłać...”⁷⁴. Dodali jeszcze, że cmentarz i groby w Mikołajewie były zalewane przez rzekę Pisię. Z tym dokumentem do Komisji Województwa Mazowieckiego został wystany chłop z Białynina, Walenty Gajewski. Swoją podpis trzema krzyżykami złożyli niepiśmienni, ale obecni gospodarze należący do gromady Białynina: protokolant Mateusz Zarzycki, Antoni Karolczyk, Józef Kacprzak, Stanisław Kosmacki, Maciej Pratasiak, Antoni Paradowski, Roch Dumiński, Jan Grzybowski, Łukasz Komendarczyk, Franciszek Dumieracki, Franciszek Karolczyk, Józef Pratasiak oraz Mateusz Gołębiewski – wójt gminy Bielice i Sielice⁷⁵.

19 maja 1822 roku na specjalnym posiedzeniu Rada Administracyjna Królestwa Polskiego na wniosek Komisji Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podjęła ostateczną decyzję o likwidacji parafii w Białyninie⁷⁶. W tej sprawie wypowiedzieli się chłopi, w tym 45-letni sołtys wsi – Mateusz Zarzycki, „...Religyi iestem katlickiey, zonaty, rodem z Wsi Raclawic w Obwodzie Rawskim , a od lat 7 zamieszkały iestem we Wsi Białyninie gdzie posiadam Gospodarstwo Rolne i od lat [nieczytelnie: 5 lub 3] iestem Sołtysem Co do Parafij zapytany będąc [...] Czyli folwark w Białyninie Dziesięcinę i iaka tutaj Kościołowi cze ma oddawać iest obowiazany o tym nie iest mi nic wiadomo, bowiem za mnie zadney Dominium nie optacało, Gromada zas Białotyńska optacać niema do Kościoła [...] będącego corocznie wpieniądzech Dziesięciny z Ról Kollatorskich Zł Pol 50, którą dawniey optaconą Rok Proboszcza Mieyscowego Xiedza Cudnochowskiego teraz Proboszcza w Mistrzewicach , a następnie za dwa lata na ręce Xiędza Daszyckiego Proboszcza Kozłowa Biskupiego terażnieyszego Kommendarza Parafii Białynin , a zatem rzecza iest ..., iż kwotę tę nie Dominium ale Gromada optacać iest obowiazana. Tomacie zeznając zaprzysiąc gotów iestem...”⁷⁷.

⁷³ Ibidem, k. 163.

⁷⁴ Ibidem.

⁷⁵ Ibidem, k. 165.

⁷⁶ AGAD, Komisja Województwa Mazowieckiego, Wydział Wyznań, Archiwum Oddziału Wyznań i Oświecenia, Akta szczegółowe Kommissyi Woiewódzkey tyzczące się Funduszów Reparacyi zabudowań Kościoła we Wsi Białyninie Obwodzie Sochaczewskim. Decyzja o likwidacji parafii białotyńskiej podjęta przez Radę Administracyjną Królestwa Polskiego, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w Imieniu Najjaśniejszego Alexandra I Cesarza Wszech Rossyi Króla Polskiego Xiąże Namiestnik Królewski w Radzie Stanu, 6066, Warszawa 19. II. 1822 r., k.179-180.

⁷⁷ Ibidem, k. 258.

Projekt „Spotkania z historią Sochaczewa i Ziemi Sochaczewskiej” jest organizowany przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Nad Bzurą przy dofinansowaniu ze środków Burmistrza organizacje pozarządowe w 2014 roku.

VII Spotkania z historią Sochaczewa i Ziemi Sochaczewskiej

Sochaczew, 13 grudnia 2014r.

Natomiast Jan Izbiński zeznał w 1823 roku, że miał 56 lat i pochodził z Nagórek z województwa łomżyńskiego. Jan Izbiński powtórzył, o czym wspominał jego 92-letni ojciec.

Ostatni z wymienionych znał niejakiego 108-letniego, niewidomego Franciszka. Ten starzec twierdził, że parafia białynińska została ufundowana przez Mikołaja Białynińskiego. Następnie dobra tej wsi przeszły na braci Morskich, a około 1780 roku nabył je Badowski. Ostatni dziedzic pozostawił syna, Tomasza Badowskiego. Chłopiec był mały, dlatego opiekę nad nim sprawował dziadek Łukasz Chudziński. Mężczyzna zauważył, że drewniana świątynia znajdowała się w złym stanie. Dlatego podarował proboszczowi drzewo z boru białynińskiego, które przeznaczono na remont kościoła. Matka Tomasza Badowskiego wyszła powtórnie za mąż za Franciszka Paprockiego, który około 1790 roku również przeprowadził remont świątyni, plebanii i zabudowań gospodarskich.

W latach 1825–1857 Białynin należał do Kajetana Hebdowskiego, Wojciecha Ślewińskiego i do Kajetana Ślewińskiego, którzy cały czas toczyli spór o przywrócenie parafii w Białyninie.

Po zakupie Białynina Maciej Muszyński już w 1857 roku zobowiązał się do zabezpieczenia budowli dworskich i włościąńskich od ognia⁷⁸. W 1864 Maciej Muszyński posiadał 171 morgów 39 prętów ziemi⁷⁹. W 1878 roku geometra Kapaliński przeprowadził *Regest pomiarowy dóbr Białynin*⁸⁰. Dwór w Białyninie wykupił od Macieja Muszyńskiego książę Janusz Radziwiłł z Nieborowa, ale nie wiadomo w którym roku. Książę potwierdził tę informację w 1913 roku w liście do proboszcza parafii Mikołajew, księdza Grabowskiego⁸¹. Na dzień przed wybuchem I wojny światowej, t.j. 27 lipca 1914 roku, ten znany arystokrata sprzedał 800 – morgowy Białynin w częściach 130 dzies. 109 dzies. z nazwą hipoteczną Siniawy i 185 dzies. z nazwą Klimczakowo⁸². Ziemię dla chłopów przekazał już w latach 1912-1913, ale część nabywców nie zrobiła zasiewów i odmówiła wzięcia budynków wartych 13,8 tys. rubli. Działki dostało 65 osób, w tym grunty od 6 do 22 morgów nabyły 42 osoby.

⁷⁸ Archiwum Państwowe m. st. Warszawy, Oddział w Grodzisku Mazowieckim, Hipoteka w Sochaczewie, Księga hipoteczna Dobra Ziemskie Białynin 1868-1879, 4, s. 17.

⁷⁹ Archiwum Państwowe m. st. Warszawy, Oddział w Grodzisku Mazowieckim, Hipoteka w Sochaczewie, Księga hipoteczna Dobra Ziemskie Białynin 1868-1879, 4, s.2.

⁸⁰ Archiwum Państwowe m. st. Warszawy, Oddział w Grodzisku Mazowieckim, Hipoteka w Sochaczewie, Księga hipoteczna Dobra Ziemskie Białynin 1857-1896, 6, t. II, s. 428; Zabudowania folwarczne zajmowały powierzchnię 2 morgów i 250 prętów, a za nimi znajdował się ogród o powierzchni 7 morgów 252 prętów. Niedaleko dworu szlacheckiego znajdował się sadzawka zajmująca 50 prętów. Ogrody dla służących zajmowały powierzchnię 3 morgów i 5 prętów.

⁸¹ AGAD, Archiwum Radziwiłłów z Nieborowa, Akta gospodarcze nowsze, Parcelacja Białynina. List Księcia Janusza Radziwiłła do proboszcza parafii Mikołajew, księdza Grabowskiego, 242, Nieborów 1913 r., s. 78.

⁸² K. Groniowski, op. cit., s. 73.

Projekt „Spotkania z historią Sochaczewa i Ziemi Sochaczewskiej” jest organizowany przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Nad Bzurą przy dofinansowaniu ze środków Burmistrza organizacje pozarządowe w 2014 roku.

Umowy pomiędzy parcelantami a księciem Januszem Radziwiłłem weszły w życie z dniem 3 kwietnia 1913 roku, t. j. ziemia formalnie przechodziła na nowego właściciela od wyżej wymienionej daty⁸³. Dopilnowaniem kontraktów kupna – sprzedaży ze strony arystokraty zajmowali się jego administracyjni pełnomocnicy, w tym między innymi Feliks Pawiński – zarządzał całym majątkiem i prowadził sprawy dotyczące dóbr książęcych na terenie guberni warszawskiej. To on odpowiadał za sprawę Białynina. Parcelanci do czasu zahipotekowania przez Bank Włościański nabytej ziemi i przyznania pożyczki, musieli płacić na rzecz księcia 5% od zapłaconej sumy za użytkowanie nabytych gruntów. Dodatkowo książę Janusz Radziwiłł zawarł umowę z Janem Sachockim – geometrą przysięgłym z Warszawy⁸⁴.

Wiek XX – zjednoczenie w zagrożeniu

Na początku lat 80-tych XIX wieku Hannibal Rostropowicz skupiał w swoich rękach ziemie liczące 773 morgi, oprócz Skotnik również Hannibalin, czyli dawny Mikołajew. Ziemianin doczekał się liczego potomstwa z małżeństwa z Florentyną ze Szteków. Następnie dobra liczące 455 ha przeszły w 1907 roku w ręce Zygmunta Brudzińskiego – prezesa Izby Rolniczej Warszawskiej. Od 1928 roku Skotniki były własnością Wandy z Brudzińskich Burczak - Abramowiczowej⁸⁵. Wanda Katarzyna Maria Małgorzata Brudzińska nabyła je od Zygmunta Henryka Brudzińskiego 10 sierpnia 1928 roku za sumę 370 tysięcy złotych polskich⁸⁶.

Pierwszym komendantem parafii mikołajewskiej w latach 1815–1821 był ksiądz Jerzy Adamowicz, a po nim parafię przejął ksiądz Andrzej Sypniewski. W 1828 roku ksiądz Andrzej Sypniewski przeszedł na kapelana do Pułku Gwardii Strzelców Konnych Wojsk Polskich⁸⁷. 28 czerwca 1832 roku komendantem w parafii mikołajewskiej został ksiądz Jan Kanty Maszkowski, który w trudnych sytuacjach miał prawo do zwracania się o poradę do proboszcza z Szymanowa, księdza Melchiora Gromulskiego⁸⁸. Kościół w Mikołajewie p. w. Św. Jana i Pawła Męczenników był murowany i na północ rytowany. Wewnątrz budowlę otynkowano, a prezbiterium wyłożono posadzką z derek ułożoną a w większym chórze z cegły. Z zewnątrz zaś

⁸³ AGAD, Archiwum Radziwiłłów z Nieborowa, Akta gospodarcze nowsze, Parcelacja Białynina. Akta w przedmiocie Białynina: plan podziału na działki dóbr Białynin w powiecie sochaczewskim. Pełnomocnictwo księcia Janusza Radziwiłła dla Feliksa Pawińskiego, 241, Nieborów 1912 r. , s. 1.

⁸⁴ AGAD, Archiwum Radziwiłłów z Nieborowa, Akta gospodarcze nowsze, Parcelacja Białynina. Akta w przedmiocie Białynina: plan podziału na działki dóbr Białynin w powiecie sochaczewskim. Umowa pomiędzy księciem Januszem Radziwiłłem a geometrą przysięgłym z Warszawy, Janem Sachockim, 241, Nieborów 6. II. 1912 r. , s. 16.

⁸⁵ P. Libicki, Dwory i pałace wiejskie na Mazowszu (obecne województwo mazowieckie), Poznań 2009, s. 377.

⁸⁶ Archiwum Państwowe m. st. Warszawy, Oddział w Grodzisku Mazowieckim, Hipoteka w Sochaczewie, Księga hipoteczna Dóbr Ziemi Skotniki, 340, s. 13.

⁸⁷ Archiwum Parafialne w Mikołajewie, Kronika Parafii Mikołajew Dekanatu Sochaczewskiego Archidiecezji Warszawskiej, s. 14.

⁸⁸ Archiwum Parafialne w Mikołajewie, Kronika Parafii Mikołajew Dekanatu Sochaczewskiego Archidiecezji Warszawskiej, s. 19-20.

Projekt „Spotkania z historią Sochaczewa i Ziemi Sochaczewskiej” jest organizowany przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Nad Bzurą przy dofinansowaniu ze środków Burmistrza organizacje pozarządowe w 2014 roku.

cała świątynia była nie tynkowana i kryta dachówką, która przeciekała w wielu miejscach. Kościół i cmentarz nie były ogrodzone, a zmarłych grzebano „...w kwadrat kamieniami na mech a wierzch z Cegły na Glinę w formie pokrycia ułożony...”⁸⁹. Na nekropolii mikołajewskiej chowano wielu nieboszczyków, a samo miejsce było przepętnione i zaniedbane. Do parafii mikołajewskiej w 1832 roku należało 881 wiernych, z czego do spowiedzi wielkanocnej przystąpiło 605 osób⁹⁰. 28 października 1852 roku rejent kancelarii okręgu łowickiego, Roman Wolski, spisał w Mikołajewie inwentarz po zmarłym proboszczu Gerardzie Kusznym⁹¹. W 1852 roku proboszczem w parafii mikołajewskiej z pełnymi prawami został ksiądz Jakub Godlewski. Swoją funkcję sprawował w latach 1852-1879.

Z zamiłowania nowy proboszcz był gospodarzem rolnym. Po mszy św. i po śniadaniu wyprowadzał swoje szkapy ze stajni, wiązał je powrozem za karki, siadał na jednej z nich na oklep na boso i z brewiarzem pod pachą wyjeżdżał na plebański folwark⁹². W Adamkach konie skubały trawę, a duchowny siedząc pod krzakiem prowadził rozmowy z Dawidem i obserwował robotników najemnych przy robotach rolnych. W 1853 roku parafia składała się z 1227 wiernych, a do spowiedzi wielkanocnej przystąpiło 861 osób. Plebania był murowana z niewykończonym gzymsem i w wielu miejscach zaciekała. Po jednej stronie znajdowały dwa pokoje z garderobą, piec i okna ze spruchniałymi ramami. Po drugiej stronie była duża izba dla czeladzi i pokój, w którym znajdował się komin z szabaśnikiem i piec. Podłoga w pokojach była wykonana ze zniszczonych desek⁹³. Dom dla organisty miał trzy stampery, ale potrzebował nowego pokrycia. W 1864 roku rząd rosyjski z racji wybuchu Powstania Styczniowego przeprowadził konfiskatę ziemi, a proboszcz Jakub Godlewski ograniczył swoje zajęcia gospodarcze do 5 mórg ziemi ornej i jednomorowego ogrodu przy plebanii. Na mapie pomiarowej wykonanej w 1872 roku dokładnie oznaczono obszar ziem plebańskich, kościół i zabudowania.

⁸⁹ AGAD, Komisja Województwa Mazowieckiego, Wydział Wyznań, Archiwum Oddziału Wyznań i Oświecenia, Akta szczegółowe kościoła w Mikołajewie. Inwentarz Kościelny i Ekonomiczny Parafii Mikołajewskich Konsystorz Generalny Archidiecezyi Warszawskiej na dniu 28 Czerwca 1832 r. N 1227 ustanowionemu JX Kantemu Maszkowskiemu przez WJX Jarkiewicza Dziekana Sochaczewskiego przy Doręczaniu w dniu 28 Lipca 1832 r. Sporządzony., 6343, Mikołajew 28. VII. 1832 r., k. 64 v.

⁹⁰ AGAD, Komisja Województwa Mazowieckiego, Wydział Wyznań, Archiwum Oddziału Wyznań i Oświecenia, Akta szczegółowe kościoła w Mikołajewie. Inwentarz Kościelny i Ekonomiczny Parafii Mikołajewskich Konsystorz Generalny Archidiecezyi Warszawskiej na dniu 28 Czerwca 1832 r. N 1227 ustanowionemu JX Kantemu Maszkowskiemu przez WJX Jarkiewicza Dziekana Sochaczewskiego przy Doręczaniu w dniu 28 Lipca 1832 r. Sporządzony., 6343, Mikołajew 28. VII. 1832 r., k. 67 r.

⁹¹ AGAD, Komisja Województwa Mazowieckiego, Wydział Wyznań, Archiwum Oddziału Wyznań i Oświecenia, Akta szczegółowe kościoła w Mikołajewie. Spisanie inwentarza po zmarłym Xiędzu Proboszczu Gerardzie Kusznym, 6343, Mikołajew 28. X. 1852 r., k. 313.

⁹² Archiwum Parafialne w Mikołajewie, Kronika Parafii Mikołajew Dekanatu Sochaczewskiego Archidiecezyi Warszawskiej, s. 24.

⁹³ Ibidem, k. 344 v.

Projekt „Spotkania z historią Sochaczewa i Ziemi Sochaczewskiej” jest organizowany przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Nad Bzurą przy dofinansowaniu ze środków Burmistrza organizacji pozarządowej w 2014 roku.

Po księdzu Jakubie Godlewskim proboszczem został ksiądz Józef Dembowski, który wybudował murowaną plebanię z 5 pokojami, kuchnią, spiżarnią i przedpokojem. Kolejny pleban, ksiądz Roman Tarkowski wystawił budynek inwentarski z cegły, kryty gontami w latach 1896–1897, w którym mieściły się: wozownia, stajnia, obora, kurnik i chlewy⁹⁴. W 1889 roku duchowny wymurował dom mieszkalny dla służby kościelnej, kryty gontami. 2 pokoje zajmował w nim organista, kolejne 2 pomieszczenia kościelne a jedno przeznaczone było na kancelarię kościelną. Kościół został wyposażony przez proboszcza w 14 stacji Drogi Krzyżowej – w dębowych ramach oraz w cyborium z daszkiem i dwoma aniołami, dar od dziedzica Kronenberga ze Skotnik. W latach 1898–1899 proboszczem mikołajewskim był ksiądz Adamajtys. Podczas jego posługi ksiądz arcybiskup Wincenty Popiel, uwzględniając prośbę księcia Pawła Woronieckiego z Bielic w specjalnym dekreście z 16 listopada 1898 roku włączył Bielice w skład parafii mikołajewskiej⁹⁵. Nowy wierny złożył ofiarę, dzięki której kościół w Mikołajewie został pokryty czerwoną dachówką. Poza tym w murze w prezbiterium wybito okrągłe okno, które w 1926 roku dziedziczka Skotnik Helena Brudzińska wyposażyła w barwny witraż z wyobrażeniem Ducha Świętego w postaci gołębic. Dzięki ofiarności parafian zakupiono dwa dzwony i sygnaturkę. Kolejny proboszcz Eustachy Krocin w latach 1901–1903 zakończył grodenie cmentarza oraz dobudował do plebanii werandę i przedsionek wiodący do kuchni.

W 1928 roku w parafii było 2 520 wiernych, nowo urodzonych 117, zaślubionych 36 i zmarło 47 osób⁹⁶. W 1929 roku ksiądz Franciszek Garncarek odnowił ołtarz w kościele, 14 stacji Drogi Krzyżowej, ambony, chrzcielnicę, organy, konfesjonały, ławki i drzwi. W dniach 2-3 września 1929 roku parafię mikołajewską wizytował kardynał Aleksander Kakowski, który udzielił sakramentu bierzmowania 445 osobom⁹⁷. W 1929 roku była wyjątkowo sroga zima, która spowodowała wymarznienie drzew owocowych oraz dwóch stuletnich orzechów włoskich.

W 1939 roku wybuchła II wojna światowa, a w połowie września w parafii mikołajewskiej pojawili się uciekinierzy z Pomorza i z Zachodu⁹⁸. Proboszcz Franciszek Garncarek wspominał w kronice kościelnej, że Polacy zatrzymywali się u gospodarzy w pobliskich wsiach i korzystali z ich gościnności. Na plebanii w Mikołajewie przez 2

⁹⁴ Archiwum Parafialne w Mikołajewie, Kronika Parafii Mikołajew Dekanatu Sochaczewskiego Archidiecezji Warszawskiej, s. 26.

⁹⁵ Archiwum Parafialne w Mikołajewie, Kronika Parafii Mikołajew Dekanatu Sochaczewskiego Archidiecezji Warszawskiej, s. 27.

⁹⁶ Archiwum Parafialne w Mikołajewie, Kronika Parafii Mikołajew Dekanatu Sochaczewskiego Archidiecezji Warszawskiej, s. 40.

⁹⁷ Archiwum Parafialne w Mikołajewie, Kronika Parafii Mikołajew Dekanatu Sochaczewskiego Archidiecezji Warszawskiej, s. 39.

⁹⁸ Archiwum Parafialne w Mikołajewie, Kronika Parafii Mikołajew Dekanatu Sochaczewskiego Archidiecezji Warszawskiej, s. 32.

Projekt „Spotkania z historią Sochaczewa i Ziemi Sochaczewskiej” jest organizowany przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Nad Bzurą dofinansowany ze środków Burmistrza organizacji pozarządowej w 2014 roku.

tygodnie mieszkało 7 księży i kilkanaście osób cywilnych w budynkach gospodarczych, a wyniku tak dużej liczby „domowników” zabrakło wody w studniach. Lata 1939-1944 należały do ciężkich, gdyż ludność z parafii mikołajewskiej musiała stale dostarczać dla Niemców kontyngentów zbożowych, mięsnych i ludzi do wywózki na roboty przymusowe. Podczas specjalnie urządzanych przez nazistów łapanek w Mikołajewie zginęły od kul 4 osoby. Podczas II wojny światowej Niemcy spalili dwie zagrody i wymordowali dwie rodziny: Babulewiczów w Kaźmierowie i Lochów w Teresinie. W Jeżówce na polach 26 czerwca 1943 roku zastrzelili dwóch szwagrów: Juliana Kożuchowskiego i Jana Sadzińskiego podejrzanych o udział w napadach.

17 września 1941 roku Niemcy zabrali z parafii mikołajewskiej trzy dzwony: Jana Pawła – 206 kg, Stanisława Kostkę – 120 kg, i księdza Adamajka – 74 kg⁹⁹. Mimo tej sytuacji w 1942 roku zakupiono przed Wielki Ołtarz nowy, francuski dywan za 3500 zł. 17 stycznia 1945 roku na teren Białynina i Mikołajewa wkroczyła Armia Radziecka, która prowadziła walkę z żołnierzami niemieckimi. W wyniku tych lokalnych utarczek zostało spalone gospodarstwo Franciszka Koźbiata na Roztropnej, a w Białyninie zginęła jedna dziewczyna. Na terenie kościoła mikołajewskiego zostały rozbite 2 filary – słupy murowane przy bramie prowadzącej na cmentarz i dwa przy bramie wjazdowej. W kościele od strony zachodniej wyleciały 3 okna, spłonęła część parkanu, bramy i furtki. Parafianie i ksiądz stopniowo naprawili te szkody¹⁰⁰. Po wejściu Armii Czerwonej właściciele majątków: Skotnik, Bielice, Strug, Jeżówki i innych udali się na tułaczkę. Na ziemiach przeprowadzono reformę rolną, a chłopcy i służba dworska otrzymali działki ziemi liczące 5 ha. W Skotnikach i Bielicach utworzono PGR. Budynki dworskie zostały rozebrane, a chłopcy wznosili z nich nowe zagrody. Dopiero w 1946 roku, po zakończeniu II wojny światowej przeprowadzono remont wieży na kościele, odmalowano lamperie i odnowiono wszystkie ołtarze. 20 stycznia 1948 roku odbyło się na plebanii w Mikołajewie pierwsze zebranie Członków Rady Parafialnej, którymi zostali: Ludwik Gajda, Władysław Burzec, Władysław Przytuśki i Stanisław Adamczyk. Przeprowadzono inwentaryzację kościoła oraz wybrano sekretarza i skarbnika. W 1948 roku zbierano po 200 zł z ha na pokrycie dachu plebanii blachą i postawienie ogrodzenia na cmentarzu. Do 1951 roku zdołano wykonać zaplanowane roboty i wybielić plebanię na zewnątrz. W 1950 roku do parafii mikołajewskiej należało 2400 wiernych, urodziło się 85 dzieci, 19 zaślubiono, a 36 zmarło. 27 stycznia 1960 roku probostwo przejął ksiądz Henryk Konowrocki. Pracę duszpasterską rozpoczął od nawiązania kontaktu z młodzieżą. Naprawił źle

⁹⁹ Archiwum Parafialne w Mikołajewie, Kronika Parafii Mikołajew Dekanatu Sochaczewskiego Archidiecezji Warszawskiej, s. 34.

¹⁰⁰ Archiwum Parafialne w Mikołajewie, Kronika Parafii Mikołajew Dekanatu Sochaczewskiego Archidiecezji Warszawskiej, s. 36.

działające organy, zmechanizował je i dodał „trimolo”. Ratował mury kościoła poprzez wstawienie ogrzewania, które poświęcił ksiądz dziekan Zygmunt Dejniński. Ksiądz Henryk Konowrocki, wspominany przez parafian jako dobry gospodarz wybudował nową studnię na 11 kręgów wody. W celu podniesienia rentowności gospodarstwa przeniósł cieplarnię z Sochaczewa do Mikołajewa. W czasie jesieni i roztopów wiosennych ciężko było parafianom dotrzeć do kościoła. Ksiądz Henryk Konowrocki wraz z parafianami wyrównywał nawierzchnię dróg, aby łatwiej było się dostać do świątyni mikołajewskiej. Do Tysiąclecia Chrztu Polski uporządkowano większość nawierzchni. Ksiądz Konowrocki odtworzył działalność grup kościelnych: ministrantów i bielanek oraz udzielał po sumie lekcji religii dla 60 osób. Proboszcz mikołajewski zadbał o groby swoich poprzedników, które obmurowano rabatkami i powierzono w opiekę dzieci. W 1962 roku odnowiono wnętrze kościoła w Mikołajewie, a sam budynek został zaliczony do zabytków. W 1963 roku mistrz Właźliński rozłupał przed kościołem kamienie na pomnik z okazji Tysiąclecia, które ofiarował Mikołajczyk¹⁰¹. W 1964 roku proboszcz wraz z parafianami wybudował nową dzwonnice. Wcześniej wzniesiono w latach 1815–1821. Za czasów księdza Henryka Konowrockiego w 1966 roku parafię wizytował Prymas Stefan Wyszyński, ale w kronice nie odnalazłam żadnych zdjęć. Kardynał znał dobrze proboszcza mikołajewskiego jeszcze z czasów stalinowskich, kiedy młody wikariusz został aresztowany i skazany na 10 lat więzienia. Ksiądz Henryk Konowrocki wyrok odsiadywał we Wronkach i w Jaworznie. Kardynał przyjechał na jeden dzień, a od Skotnik był więziony na bryczce wśród szpaleru koni, które na to święto przyprowadzili ze sobą chłopcy z Mikołajewa i Białynina. Uroczystości milenijne odbywały się na zewnątrz kościoła, gdzie dla Prymasa wzniesiono specjalną scenę. Na kościele umieszczono napis *Ciebie Boże chwalimy* oraz zakupiono obraz MB Częstochowskiej, który obecnie umieszczony jest przed wejściem do świątyni. Przed kardynałem Stefanem Wyszyńskim występowały różne zespoły młodzieżowe, a parafianie tych dwóch wsi w ten sposób chcieli mu podziękować za przybycie i odprawienie mszy¹⁰². Parafianie mikołajewscy i mieszkańcy Białynina zapamiętali, że angażował młodzież do pracy w ogrodzie plebańskim, założył szklarnie i duże gospodarstwo, organizował pielgrzymki i wyjazdy dla młodzieży ze wsi w góry.

Dzisiaj ksiądz proboszcz Janusz Zabłocki odprawia Mszę Świętą w kościele w Mikołajewie, a następnie w kaplicy w Białyninie. Historia zatoczyła koło, mieszkańcy Białynina należą do parafii mikołajewskiej i wszyscy sobie nawzajem pomagają, ale

¹⁰¹ Archiwum Parafialne w Mikołajewie, Kronika Parafii Mikołajew Dekanatu Sochaczewskiego Archidiecezji Warszawskiej, s. 48-49.

¹⁰² B. Związek, Wspomnienia, Zbiory prywatne A. Sławińskiej, Żyrardów 2012 r.

Projekt „Spotkania z historią Sochaczewa i Ziemi Sochaczewskiej” jest organizowany przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Nad Bzurą w dofinansowaniu ze środków Burmistrza organizacji pozarządowej w 2014 roku.

VII Spotkania z historią Sochaczewa i Ziemi Sochaczewskiej

Sochaczew, 13 grudnia 2014r.

jednocześnie Białyńin dzięki wybudowanej kaplicy podkreśla swoją etniczno - regionalną niezależność i przywiązanie do tradycji historycznej „małej ojczyzny”.

Spotkania z historią Sochaczewa i Ziemi Sochaczewskiej

Projekt „Spotkania z historią Sochaczewa i Ziemi Sochaczewskiej” jest organizowany przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Nad Bzurą przy dofinansowaniu ze środków Burmistrza organizacji pozarządowe w 2014 roku.

Wszelkie prawa zastrzeżone